

מסורת הש"ס

(א) פי' כדים גדולים ערוך וכן בשבת קלט: כפרש"י; (ב) קידושין טו: לעיל ד: (ג) מדרים מו: (ד) א: שביעית פי' מיד' ופי' העבדות מהפוסקים; (ה) ובכורות (ז) וי"ג והתנן ר' הושיע כפי הנוסחא משנה דהתס; (ו) ובסדר המשנה ל' בו ירק; (ז) מעשר שני פ"ג משנה א'; (ח) תנאף כן כפרי' ועיין רש"י.

גלוין הש"ס

תוס' ד"ה השובר וכו' וקאמר שברו מותר בהשבעת לגמרי. לא הניינו דמה לר' לר' למשמעת הלא א"ר פירש בענין אחר דהא כירשא דקמי שברו אסור וזה חלפי שביעית היינו דלקור ליהנות ממנו שלא בקדושת שביעית א"ר כפי'א דמי שברו מותר ע"כ לגמרי מותר: (בבבא) בבבא דלא קנאו. תמוה לי כמה נספקין בה הא פשטא דל' ל' נלמד שאר אסורין מין נטף דהרי קמי מוכן וקודש דמיינין מקודשת הרי דהתלפין מותר לתרסם כפי' שברו ופי' ד"ה נמצא וכו' דרשום פ"ה ורביה אקלו. לדידא חי'א כירושלמי ספ"ח שביעית א"ר' זתא אמרת שאלוק ליקח אשה דמי שביעית ופי'.

הגהות הב"ח

(א) והתניא האומר לפועל הילך לי וכו' ולקוט לי ירק בהיום שברו אסור לקוט לי ירק היום שברו מותר אמר א"ר כולי' (ב) וש"ד ד"ה השובר וכו' בגמרא. ג"כ דק' זה ע"כ: (ג) ד"ה שברו וכו' ובגמרא מפרש ג"כ דף ק"ה סוף ע"א: (ד) תוס' ד"ה מיט' שלא וכו' דמשמע לגמרי ולא בענין דבהנה קדושת שביעית וכו' שביעית גופיה לא היה לנו לחלק: (ה) ד"ה והתנן וכו' אסור מדרבנן אלמא לאיינו אחריתא שר' אותן מעות וכו' גבי שביעית המעות וכו' פיר' רבי ישמעאל א"ר מאי קא פירין לישני הו' דקמא. ג"כ פי' האי שברו אסור דשביעית א"ר אלף לומר דאסור לו להיסק בשבכו כשיעור זמן הבעור אלף אצל חכמי קודם זמן הבעור דהיינו קודם שבעה ליה מן השדה אותו המין שביעית לו השכר ממנו וכשיעור זמן הבעור חייב לבעור מן הית' והוא שיוחלש בעיניו להפקידו לכל ור' אבון מותר לטלול וכו' ובעור פירות שביעית שאמרו חכמים בכל מקום והיינו דכתבו מוס' דגבי שביעית המעות אינם אסורים לאחרים כלומר אין דין אסור שביעית לאחר שביעית זמן הבעור לאסור לגמרי אף להאמיר ולהטעיין שרפה או פסור חוזה לרוב דעת הרמב"ם כפי' מהל' שמיטה דכבר השינו הרשב"ד אלף מותרין לאחרים אלף ל' אסורין להחזיק זמן והוא דחייב לכתוב מן הי' ולהפקידן והוא דעת חסד' (א) ד"ה דמיינין א"ר ע"כ שריפה בשלל כדרך הנאמן. ג"כ גמ' מוספתות בקידושין דף י"ג ע"כ דמיייר לביב ט"פ אלף כדרך הנאמן א"ר י"ל דליכא ט"פ א"ף שלל כדרך הנאמן מ"מ כיון שהאשה כסורה שיש לה ליהנות דרך הנאמן וזו כן לא סמכה דעתה וכו' אסור טעות: (א) בא"ד אסור לקדש בו דמיה חשובה כמור בשרה ידש וכו' רישא אמר ליה וכו' ופי' למכור בשוק הדרי:

השובר את הפועל פרק המישי עבודה זרה

עין משפט נר מצוה סב.

השובר את הפועל: **מי** שברו אסור. מתוך השיטה משמט כי מעתה היה יודע שיין נטף מופס דמיו כעבודת כוכבים ואע"פ"כ היה רוצה לדמות שבר יין נטף לדמי ערלה ולשכר שביעית אע"פ דליכא זיין נטף כמורי אסור הנאה ותופס דמיו והכי פריך מ"ט שברו אסור נהי דמופס דמיו כעבודת כוכבים מ"מ שברו א"ר צו אסור אלף מדרבנן ואינו חשוד כדמי יין נטף ומה טעם גזרו עליו אולימא משום דזין נטף גופיה אסור בהנאה מן המורה הלכך גזרו על שברו לטו הגוף והרי ערלה וכלאי הכנס דאסורין בהנאה מן המורה ולא גזרו על הדמים לטו הגוף ואין להחמיר כלן בשכר יומר מהתם דמייס דהשאה דמייס שמאלינו אסור בהנאה שגם דמייס אסורין מן המורה כמו הגוף בלאות דמופסין דמיהן ואפילו הכי לא גזרו דמייס אטו גוף בלאות שאין מופסין דמייס שבר שאינו אסור בשום אסור הנאה מן המורה כל שכן שלא נגזר שבר אטו הגוף ומשני אלף הואיל ותופס דמיו כעבודת כוכבים כלומר שבר בגוף לא מוחליף אלף שבר דמייס מוחליף דמיו והרי שביעית דמופסת דמיה * וקאמר שברו מותר דמשמע לגמרי ולא (ד) נתפס בקדושת שביעית ולא גורטין שבר שביעית אטו דמי שביעית ואין לומר דשאי יין נטף דליית ציה תרי חומרי אסור הנאה ותופס דמיו דלא מוחליף שבר דמייס בתרי חומרי יותר מבחומרטא אחת ומסקין א"ר אצהו א"ר יוחנן קנס הוא שקנסו בו ודאי משום גזרה לא שייך למיגור כדפרי' דאי מטעם מוחליף הוא לא היה לנו לחלק זיין פועל דמיו נטף לפועל דשביעית וכן שביעית גופיה לא היה לחלק זיין חמרים לפועל אלף מטעם קנס הוא וחמרים קנסו ראו לקנוס בחמרים יותר משום דניפש אגרייהו וכן פועל דמיו נטף משום חומרטא דמיו נטף דשבר דהוי קנת כעין דמייס אלף בשאר אסורין הנאה שאין מופסין דמייס * ומסתבר דלא קנסו: ו**ההבנן** מברו וקדש ברמיהו בקדושת חמינה לפי מה שפירש בקדושתם לעיל בפרק ר' ישמעאל (דף טז: ד:) דוקא לקדש אשה המירו אלף לאית'הנויי מיינייהו אסור מדרבנן (ה) אלף לאיינש אחרינא שרו אותן מעות וה"ג גבי שביעית המעות אינם אסורין לאחרים (ו) כדאמר לעיל פרק רבי ישמעאל (ס) מאי קא פריך דקאמר אסור דמיינין היינו דוקא לפועל שסורין הן כמו למוכר דוקא וי"ל דאסור דמיינין משמע לכ"ע מיהו חמינה מאי קפירין שאני התם דהיינו דדיעבד כדמוכח בגמריס פרק השתפין (דף טז: מ:) אלף לכתחלה אסור ומתני' לכתחלה אירי יש לומר דאסור דמיינין משמע ליה אפילו דדיעבד [וע"פ מוס' חולין ד: ד"ה מותר מילין]: **ברמיהו** מקודשת. משמע הא בגוף הערלה אסור לקדש וטעמא משום דליית ציה שוה פרוטה וקשה בגופה נמי איכא שוה פרוטה בשלל כדרך הנאמן (א) או באפרין כדתנן (מסורה דף טז: כ.) כל הנשפרין אפרין מותר וי"ל כיון שכל זמן שהא' ענין אסור למכור מן המורה כמו כן אסור לקדש צו אשה דהוי (א) כמו מכירה חשובה ויש צו הגאה כשמקדש את האשה דגמרינן (קידושין דף ג:) קשה קשה משדה עפרון וזה לא דמי לקיחה דשדה עפרון שראוי לקנות צו חפץ או לשאר הגאות: **א"ר** יריק היום שברו מותר. פירוש דהוי כמו שברו ללקוט מציאות שאין אלו דמי פירות שביעית וא"ח הניחא למ"ד (ב"מ דף טז: ט) המגביה מציאה לתצירו קנה חצירו אלף למ"ד דלא קנה חצירו א"כ זה המלגט קנאה וכשנותנס לעל הבית דדינר זה ממל' מוכר לו פירות שביעית י"ל דלא קני חצירו מוכר דיד פועל כד עשה"כ דמי ועי'ל דשאי תתס דלאמר לא קנה חצירו על עטף מציאה לידו ואם יראה המגביה יכול לנכות בה קודם שמבא ליד חצירו אלא כהא שאין המלגט מתכוין לנכות כלל לא בחטלה ולא בשוק וכשנותן לעל בעל הבית או זכה בעל הבית וכי האי גוונא פי' ר"ת שילחי משילין (בבבא דף טז: ג"ד"ה הכא) גבי מילגל ונותן לתצירו דלאמר רב נחמני כרגלי מי שנתמלאו לו ואע"ג דליית ליה לרב נחמן דלא קנה חצירו כיון שלל נתכוין לנכות הוא וכשנתנה לתצירו וזה חצירו: **נמצא** זה פורע חובו מפירות שביעית. אומר רבינו יצחק דהסחורה שהיא אסורה בפירות שביעית היינו לקנות הרבה ביחד להוליך ממקום הוול למקום היוקר וכמו שהיו עושין אספי שביעית שפולין לעדות בפרק זה בורה (סנהדרין דף טו: ט) מטעם סחורה וכן פורע חובו מפירות שביעית שוה משתכר בפירות שביעית ולאו לאכלה קרינא ציה אלף אס' הוא לוקט למכור על יד לקנות צו דבר אכילה אין דבר זו סחורה וכן שנינו פרק לולב הגזול (סוהו דף טז: ט) ושם ד"ה ולית) מצליע דמי אחריו צלולב בצלל הבעלה נמי היה מותר אילמלא בשוק דמין מוסרין דמי פירות שביעית לעס הארץ אלמא מותר למכור ועוד דמי במסכת שביעית (בבבא דף מא: ט) לא יהא לוקט ירקות שדה ומוכר שוק אלף לוקט וצנו מוכר על יד משמט דאפילו לכתחלה וא"ת תשיק רישא לתיפא רישא אפרה (ח) לוקט למכור בשוק משמע הא לוקט מותר אפילו בשוק והדר תני לוקט וצנו מוכר על ידו הא למכור אסור ונראה דיש במשנה ברישא טעות סופר וגרס בשנייה לוקט מיהו יש ליישב הגירסא ואשמעינן דין לוקט ולוקט שזין דשנייהס אסור למכור בשוק ורישא תנא לוקט וה"ה לוקט וספיא לוקט וה"ה לוקט ויש ליתן טעם למה אסור יותר בשוק שכשמעמיד חנות בשוק דומה יותר שמשתכר בפירות שביעית ואע"פ שאמרו שאסור לפרוע חובו מפירות שביעית משום דלאו לאכלה הוא מ"מ לקדש אשה מותר אע"ג דלאו לאכלה הוא כדאמרין פרק האיש מקדש (קידושין דף ג:) מעשה באלה שיקדש חמש נשים בכללה של שביעית ואמרו חכמים אין האחיות מקודשות הא אחרות מקודשות וטעמא * דמשום פריה ורביה אקילו ציה רבנן ומיהו יש לדחות דהתם דיעבד אלף לכתחלה אסור: **ד"ר** ירי' ניהציה בצד היתר. וא"ת כיון דהיידי ליה צד היתר מאי אריא דפועלים עושין בפירות שביעית הללו אפילו היו עושין מלאכה אחרת יהיו מותרין לפרען מפירות שביעית וי"ל דוקא כשעושין המלאכה בפירות שביעית עלמין או אינו נראה כגופו שבר מה שפורען מפירות שביעית ומשום הכי נקט עושה מלאכה בפירות שביעית והעלם לאכלה דוקא דדומה שם של שניהם יחד לאכלה אלף עושה במלאכה אחרת יכול להיות שהוא אסור דדומה שפיר שבר מלאכה:

העלה

העלה האומר להאריך זמן והוא דמת היום' וכו' הענין בפרק זה וכן פסק בשם ג' עשה קמ"ו ומ"ש היום' כדאמר לעיל פרק רבי ישמעאל לפי פירושם בלא דלימני ללא (השאל חסד): (א) ד"ה דמיינין וכו' שוה פרוטה בשלל כדרך הנאמן. ג"כ גמ' מוספתות בקידושין דף י"ג ע"כ דמיייר לביב ט"פ אלף כדרך הנאמן א"ר י"ל דליכא ט"פ א"ף שלל כדרך הנאמן מ"מ כיון שהאשה כסורה שיש לה ליהנות דרך הנאמן וזו כן לא סמכה דעתה וכו' אסור טעות: (א) בא"ד אסור לקדש בו דמיה חשובה כמור בשרה ידש וכו' רישא אמר ליה וכו' ופי' למכור בשוק הדרי:

א א ב מיי פ"ג מהל' משמט אסרות הלכ טו טו סגמ לאחין קמה טו'ע' י"ד פי' קלג סעף א: ב ג מיי שם הלכ ח טו'ע' שם סעף ב: ג ד מיי שם הלכ ט סגמ לאחין קמה טו'ע' י"ד פי' קלג סעף א: ד ה מיי שם הלכ ו סגמ לאחין קמה טו'ע' י"ד פי' קלג סעף א: ה ו מיי פ"ו מהלכות שמיטה הלכ ב: ו ז מיי פ"ג מהלכות משמט אסרות הל' טו: ז ח מיי פ"ו מהל' שמיטה הלכ ג: ח ט מיי שם הלכ א [ופי' מהלכות כבודות הל' ט]: ט י מיי פ"ו מהלכות שמיטה הלכ ג: י כ מיי פ"ג מהלכות מעשר שני הלכ כז:

תורה אור השלם

1. והיה שבת הארץ לקום לאכלה לך ולעבדך ולחיותך ולחיותך הארץ יקרא כה ו

מוסף רש"י

מכרן וקידש בדמיהן מקדשהו. לזין הדמים מן פספין בלואי (קודשין כז: ט.)